

Регионални центар за помоћ у спровођењу Споразума о контроли наоружања (RACVIAC) основан је 2000. године као мултинационални центар са двоструким циљем. Први је пружање помоћи земљама региона у контроли наоружања и имплементацији међународних споразума у тој области, а други и све израженији је успостављање форума за регионални дијалог и сарадњу, јачање међусобног поверења и мера безбедности у оквиру укупне безбедносне архитектуре Европе.

ФОРУМ ЗА РЕГИОНАЛНИ ДИЈАЛОГ

У раду Регионалног центра за помоћ у спровођењу Споразума о контроли наоружања (RACVIAC – Regional Arms Control Verification and Implementation Assistance Centre) наша земља учествује од 2001. године, најпре као Југославија, па Србија и Црна Гора и сада Србија. Од почетка она је прихваћена као равноправан члан, за разлику од неких других иницијатива у оквиру евроатлантских интеграција, где смо имали лимитиран приступ, као посматрачи, придружени чланови, и слично. У таквом статусу развили смо богато и разноврсно учешће у бројним активностима којима је дограђивана улога RACVIAC-а у јачању међусобног поверења у региону.

– Србија подржава рад RACVIAC-а на више начина – каже пуковник др Драган Гостовић, официр за планирање и везу и наш стални представник у том Центру, на почетку разговора који смо недавно водили у седишту RACVIAC-а у Загребу, током међународног семинара о односима медија и сектора безбедности на коме су учествовали и представници Министарства одбране Србије. – Поред учествовања у оваквим семинарима и курсевима, углавном едукативног карактера, Србија спроводи одређене активности и на својој територији. Тако је ове године на нашој територији изведен практични део курса о спровођењу Споразума *отворена неба*. Признање је утолико веће јер Србија још није приступила том споразуму. Била је то прилика за преиспитивање нашег става о чланству у том споразуму, што зависи од нас.

Пуковник Гостовић напомиње да Србија учествује и у финансирању рада RACVIAC-а, према својим могућностима, као и више других земаља региона. Даље, поред бројних слушалаца разних семинара, наша земља даје и одређен број предавача,

експерата у појединим областима.

Треба истаћи да је током 2006. године генерал-мајор Здравко Понош, заступник начелника Генералштаба ВС, био председавајући руководећег тела Центра – Мултинационалне саветодавне групе (MAG – Multinational Advisory Group). Ту улогу Србија и генерал Понош искористили су на најбољи начин и за професионалан и ефикасан рад добили похвале од свих земаља чланица.

– Србија је и до сада радо прихватана као партнер у бројним активностима – каже пуковник Гостовић. – Одавде из RACVIAC-а видела се жеља других земаља региона да напредујемо у том правцу. Пријем у Партнерство за мир остварење је нашег циља и поздравиле су га друге земље као знак признања за остварени напредак у реформама.

RACVIAC као идеја и пројект покренут је у оквиру Пакта стабилности југоисточне Европе, Трећег радног стола о одбрани и безбедности. Иницијатор је Немачка, која је обезбедила финансирање, заједно са Хрватском која је дала инфраструктурне услове. Билатералним споразумом између те две земље Центар је отпочео са радом 2000. године, а смештен је у мирном амбијенту и веома функционалним преуређеним објектима Касарне "Витез Дамир Мартић" у Ракитју, десет километара удаљеном од центра Загреба.

Почетна идеја пројекта била је пружање помоћи земљама југоисточне Европе у спровођењу међународних споразума о контроли наоружања, као што су *Споразум о подрегионалној контроли наоружања*, *Бечки документ '99*, *Споразум отворена неба*, *Конвенција о хемијском оружју*, *Отавска конвенција о противвешадијским минама...*

– Већ на самом почетку постојала је идеја о јачању сарадње и мера безбедности, као и успостављања међусобног поверења после једног болног периода – каже о проширењу основне идеје пројекта пуковник Гостовић. – Од почетка су се готово све земље југоисточне Европе укључиле равноправно у рад и тиме показале сву спремност да отпочну дијалог и да сарађују на пословима одбране и безбедности.

Од 2003. RACVIAC је проширио делатност на област реформи сектора безбедности и на политичко-војна питања, где су организовани разни семинари и потенцирана једна нова област – јачање мера поверења и сарадње међу земљама региона у бројним областима.

Од 2005. почиње рад у новој, трећој области – Одбрамбеној конверзији. У оквиру ње формиране су три радне групе. Прва која се бави питањима преквалификације вишка војног кадра, друга, која се бави конверзијом бивших војних база, и трећа, за реструктурисање војне индустрије.

RACVIAC тренутно окупља

Пуковник
др Драган Гостовић

– Србија је и до сада радо прихватана као партнер у бројним активностима. Одавде из RACVIAC-а видела се жеља других земаља региона да напредујемо у том правцу. Пријем у Партнерство за мир остварење је нашег циља и поздравиле су га и друге земље као знак признања за остварени напредак у реформама.

на са три радне групе бави се одбрамбеном конверзијом. Управљачко и надзорно тело је Мултинационална саветодавна група (MAG), која се састаје два пута годишње, даје смернице за рад и деловање и одлучује о програму, финансијама и другим најбитнијим питањима.

У Центру у Загребу тренутно ради 36 представника из 13 земаља. Просторни услови и функционалност чине да је то пријатно место за рад, са изванредним капацитетима за спровођење семинара и курсева, конференцијском салом са могућношћу симултаног превођења, просторијама за рад радних група, хотелом за смештај учесника, трим-кабинетом, Интернет кафеом... Зато је Центар често координатор активности, заједно са другим организацијама из Европе, управо због одличних услова за рад. Процењује се да је од оснивања до сада разне облике активности упражњавало око 3.000 учесника из целе Европе.

Све већу важност имају едукативни скупови, као место за размену искустава и знања, где се срећу војни и цивилни представници, парламентарци, научници, новинари, дакле, стручњаци из разних области, ради да поделе интересовања и теме важне за заједничку безбедну будућност.

С обзиром да се Пакт стабилности налази пред трансформацијом, о чему је у новембру разговарано на састанку Регионалног стола у Букурешту, опредељење је да RACVIAC све више постоје властито самостално, а мање обавеза земаља донатора. Центар ће све више бити оријентисан на активности које се одвијају у оквиру Партнерства за мир, јачање веза са тим програмом, а најновија иницијатива је да се у складу са тим све више ради на помоћи земљама у региону ради достизања стандарда за прикључење НАТОу и Европској унији.

У остваривању планиране улоге у помоћи за приступање НАТОу и ЕУ, RACVIAC тренутно има кадровска ограничења, тако да, према мишљењу пуковника Гостовића, мора имати више експерата који, као предавачи и организатори активности, могу пружити одговарајућу помоћ. То је, дакле, још увек идеја и тек треба видети колико ће земље региона бити спремне да RACVIAC развијају и за такав задатак. ■

Раденко МУТАВЦИЋ

МЕДИЈИ И СЕКТОР БЕЗБЕДНОСТИ

Међу новим темама којима се RACVIAC све више бави јесу и различити аспекти односа медија и сектора безбедности. То је управо и био назив међународног семинара који је од 4. до 7. децембра одржан у Центру у Загребу, а учесници су били представници министарстава одбране, спољних послова, информисања, међународних организација и наравно медија из низа европских земаља.

Према изјави директора RACVIAC-а, грчког генерал-мајора Стериоса Папотиса, циљ семинара је дискусија и размена информација и очекивања у релацијама између медија и сектора безбедности. "Успех семинара управо зависи од свежих идеја и нових искустава која се могу применити у обогаћивању ових узајамних односа, а то ће допринети учвршћивању основних принципа међу институцијама демократског друштва и бољем укупном разумевању у региону", истиче генерал Папотис.

На семинару су разматрани законски оквири за обезбеђивање информација, неопходност поштовања основних етичких и професионалних норми у раду медија, утицај центара за истраживање јавног мњења, односи НАТОа и медија, улога медија у догађањима значајним за безбедност, као што су еколошка питања, нуклеарно-биолошко-хемијски инциденти, природне катастрофе...

У заједнички услагашеним препорукама за боље односе медија и сектора безбедности посебно се наглашава значај доступности информација, повећање транспарентности, промоција демократских вредности и стална потреба за организовањем одговарајућих облика размене информација и погледа између представника та два сектора.